

***Informasjon om Værnesregionsamarbeidet
og
utredning Værnes kommune.***

Karsten Reitan, Værnesregionen.

Målene for kommunereformen

- Regjeringen ønsker å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner.
- Kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter.
 1. Styrket lokaldemokrati
 2. Sikre evne til å levere gode tjenester til innbyggerne
 3. En helhetlig samfunnsplanlegging
 4. Bærekraftige og økonomisk robusthet

Hvorfor samarbeider kommunene i Værnesregionen(VR)?

Kommunestrukturdebatt i 2003 - 05

- Interkommunalt samarbeid – nødvendig for å unngå kommunesammenslåing
- VR den foretrukne samarbeidspartner.

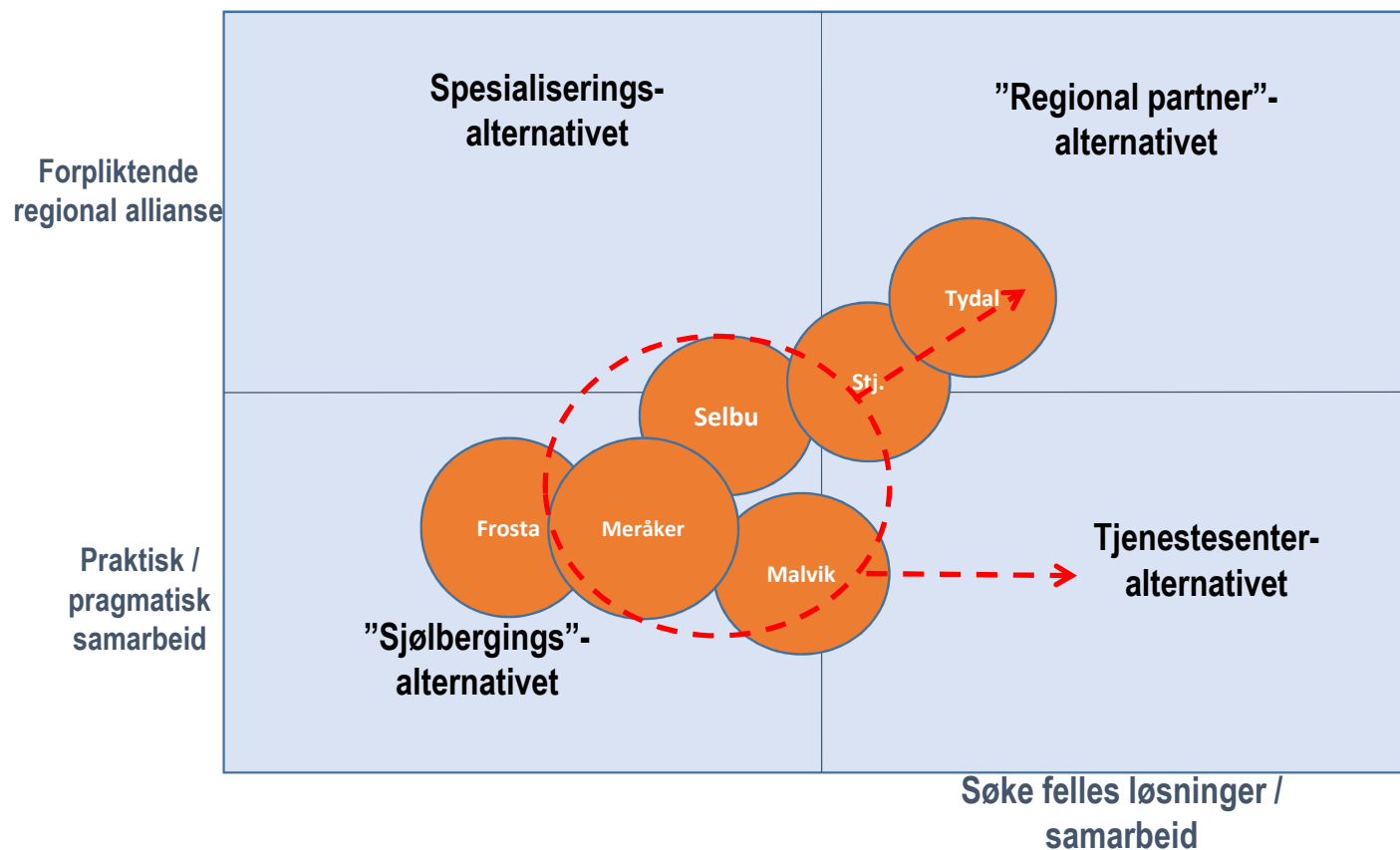
Intensjonsavtale (Stjørdal, Malvik, Selbu, Meråker og Tydal)

- Redusert sårbarhet
- Sterke fagmiljø – bedre kvalitet
- Lettere å rekruttere fagfolk
- Utnytte stordriftsfordeler
- Se helhet i regionen.

Samarbeidsstrategi

Regional utvikling, Interessepolitikk og Helse/Omsorg

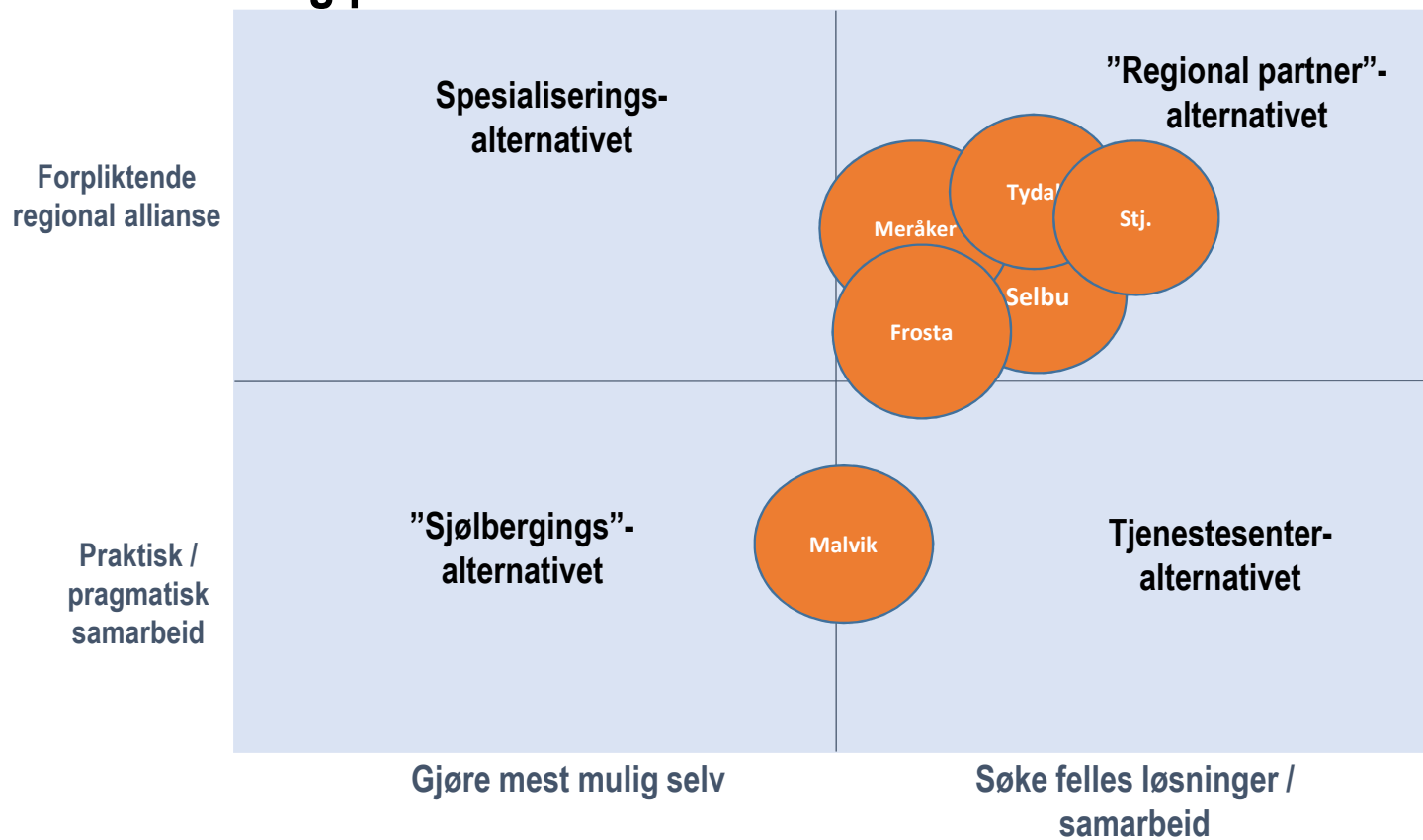
Graden av forpliktelse og ambisjonsivå tidlig i prosessen:

Samarbeidsstrategi

Regional utvikling, Interessepolitikk og Helse/Omsorg

Graden av forpliktelse og ambisjonsnivå etter gjennomført strategiprosess:

Hva samarbeider Meråker kommune om i Værnesregionen.

Brukerorienterte områder:

- Barnevern
- Legevakt
- Distriktmedisinsk senter(DMS) med øyeblikkelig hjelp senger
- Forvaltningskontor
- Velferdsteknologi
- Frisklivssentral
- Felles samfunnsmedisinsk enhet og kommuneoverlegefunksjon
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- NAV Værnes

Samarbeid VR (fortsetter)

Administrativt samarbeid:

- **Informasjon og Kommunikasjons Teknologi (IKT)**
- Felles saks- arkivsystem
- Felles intranett og portalløsning for hjemmesiden
- Innkjøpsorganisasjon, offentlige anskaffelser
- Arbeidsgiverkontroll - *Skatteoppkrever*
- *Lønn/regnskap/fakturamottak*

Samarbeid VR (fortsetter)

Følgende er utredet men satt på vent:

- Arealplanlegging, byggesak, landbruk og miljø (*PLM-rapporten*)

Følgende er under utredning:

- Brannvern, feiing, tilsyn
- Flyktningetjenesten

Regional utvikling og interessepolitikk.

Politisk styring av samarbeidet

- **Kommunestyrene avgjør**
- Regionråd (Ordførere og opposisjonsledere.)
- Politiske nemnder. Kommunelovens § 28-1c
 - Politisk nemnd for barn og unge. (*Barnevern og PPT*)
 - Politisk nemnd for helse og samfunn. (*DMS, Legevakt, forvaltningskontor og samfunnsmedisinsk enhet*)
- *Rådmannen i vertskommunen innstiller til nemdene*
Administrativt drøftes sakene i fagrådene (Helse og Oppvekst) og Arbeidsutvalget (rådmenn og to tillitsvalgte).

Kommunene i Værnesregionen har lyktes med samarbeidet.

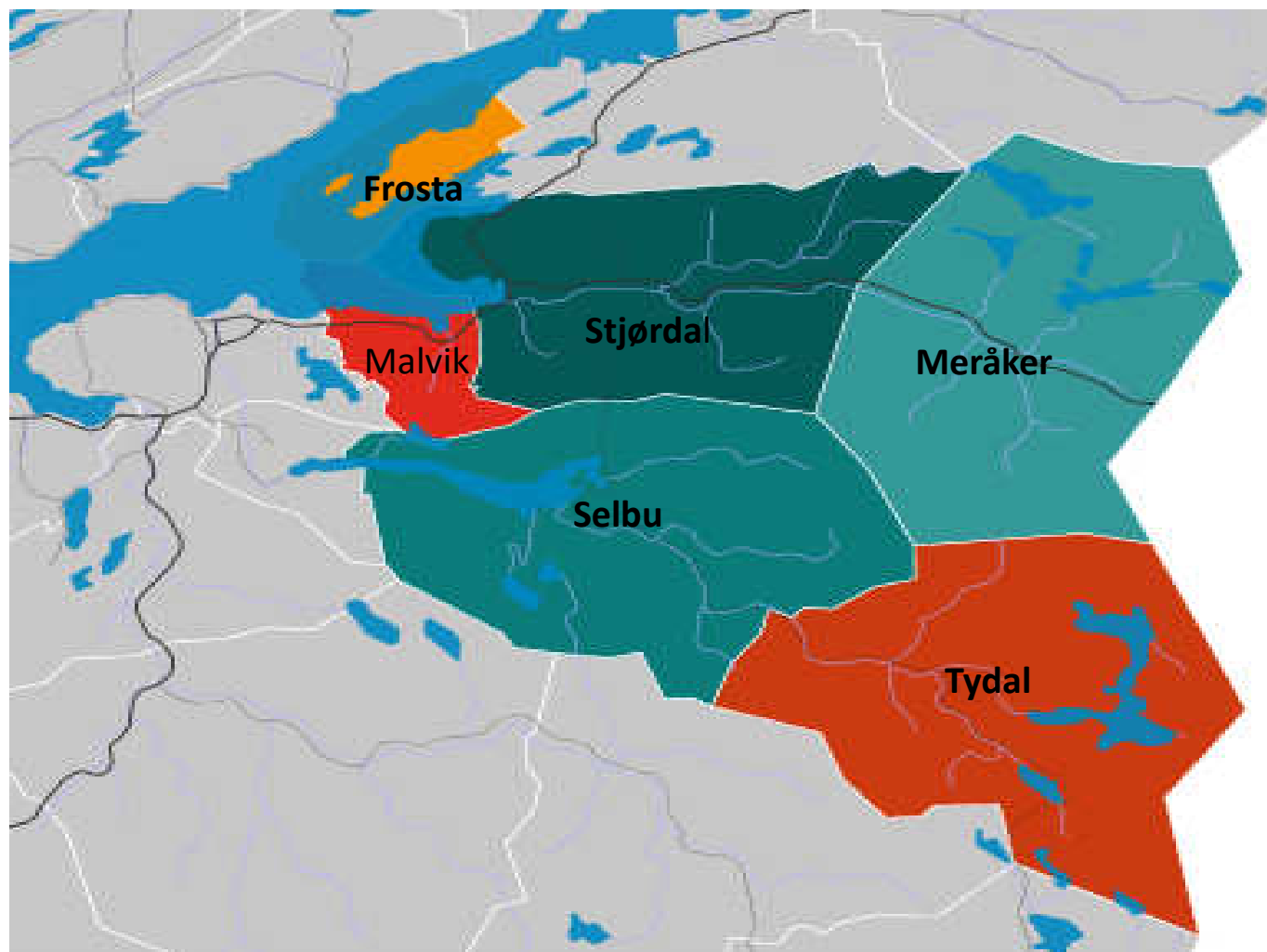
- Kvalitet på tjenestene
- Redusert sårbarhet og sterke fagmiljø. (Robust)
- Utviklingsorientert og fremtidsrettet fokus
- Økt effektivitet i administrasjonen. (IKT-verktøy og kompetanse)
- Stordriftsfordeler er oppnådd på flere områder
- Omdømme til kommunene er styrket.

Utfordringer i samarbeidet (rådmennenes erfaringer våren 2015.)

- Samarbeidet må **forplikte og gi forutsigbarhet**
- Den politiske styringsmodellen er utfordrende og krever stort engasjement og innsikt
- Utvikling av samarbeidsområdene og drift etter vertskommunemodellen er krevende for administrasjonen
- Store ledelsesutfordringer av nyetablert tjenestesamarbeid.

Grunnlagsdokument for en intensjonsavtale for etablering av Værnes kommune

Utredning for
Værnesregionen,
24. feb 2016.
Karsten Reitan

Mandat

Utredning skal gi et godt nok kunnskapsgrunnlag for den politiske prosessen våren 2016, slik at kommunene om ønskelig kan inngå en intensjonsavtale om sammenslåing innen 30. juni 2016.

Utredningen skal synliggjøre de viktigste områder/forhold som bør drøftes ved utarbeidelse av en intensjonsavtale.

Utredningen skal i tillegg gi et grunnlag for å kunne involvere innbyggerne i prosessen. Den nye kommunen benevnes midlertidig som Værnes kommune.

Innholdsfortegnelse

- Innledning
- Kommunene i Værnesregionen
- **Værnesregionsamarbeidet**
- **Nærings- og stedsutvikling**
- Oppvekst og utdanning
- **Helse og omsorg**
- Kultur og fritid
- Tekniske tjenester
- Forvaltningstjenester
- Administrative tjenester, ledelse og lokalisering
- **Kommuneøkonomi**
- Personal- arbeidsgiveransvar
- **Demokrati og politisk styring**
- **Sammendrag**

Værnesregionsamarbeidet – Pkt 3.2

Forhold som bør drøftes av den enkelte kommune.

Videreføring/-utvikling av samarbeidet:

- Vertskommunerollen har blitt krevende for Stjørdal kommune. Hvilke konsekvenser kan det få for en videreføring av samarbeidet?
- Interkommunalt samarbeid som alternativ til kommunesammenslåing stiller klare krav til utvetydig gjensidig forpliktelse fra hver enkelt kommune i samarbeidet. Samarbeid om tunge og stadig flere oppgaver, kan ikke løses uten en slik forpliktelse.
- Hvilke konsekvenser vil det ha for en videreføring og videreutvikling av samarbeidet ettersom ikke alle kommunene deltar i alt samarbeid?
- Dersom noen slår seg sammen og andre ikke. Hvilke samarbeidsform og innflytelse kan kommuner som ikke blir med på sammenslåingen forvente å få i et videreført samarbeid?
- Kan en langsiktig styring av store deler av tjenestesamarbeidet skje gjennom politisk nemnd etter Kommunelovens § 28-1 c?

Forhold som bør drøftes av den enkelte kommune. (forts.)

Sammenslåing

- Det faktum at kommunene i VR har lyktes godt med kommunesamarbeidet, gjør at de også **har de beste forutsetningene for å kunne slå seg sammen.**
- Hvordan skal den nye kommunen forholde seg til kommuner som blir stående utenfor og fortsatt vil samarbeide med en Værnes kommune?
- Hvordan skal kommunene sikre at de gode erfaringene med blant annet innflytelse, tverrfaglighet og entusiasme også blir vektlagt ved forming av den nye kommunen? Hvilke krav bør stilles til en Værnes kommune på dette området?

Nærings- og stedsutvikling

- Et samlet, sterkt og kompetent næringsapparat i en kommune med politisk tyngde, vil stå sterkere i arbeidet med å hente ut statlige og regionale midler for verdiskapning i hele kommunen.
- Etablere et næringsapparat som kan jobbe offensivt inn mot kunnskapsmiljø og regionale og statlige næringsaktører.
- Bygge videre på Strategisk næringsplan for VR, 2011-2020.
- Dra veksler på bykommunen Stjørdals sterke vekst.

Helse og omsorg

- Desentraliserte tjenester videreføres. Flexibilitet og gode tilbud for de som har spesielle behov.
- Flexibel utnyttelse av de totale tjenestetilbudene.
- DMS VR med intermediære senger og senger for øyeblikkelig hjelp videreføres.
- Felles forvaltningskontor og lovpålagt «koordinerende enhet» er på plass.
- Velferdsteknologi i omsorgstjenesten er kommet langt. Samarbeidet mellom fagområdene og IKT videreføres.
- Vaktsentral for trygghetsalarmer og sensorer knyttet til velferdsteknologien er under utvikling.

Helse og omsorg (forts.)

- Felles samfunnsmedisk enhet og felles kommuneoverlegefunksjon er på plass.
- Felles legevakt er etablert.
- Organisering og lederstruktur må utredes med tanke på å finne en god balanse mellom desentraliserte basistjenester og samling av ledelse, stabstjenester og utviklingsprosjekter. Finne gode løsninger for lokalisering.
- Brukergrupper kan etableres for å følge utviklingen i tjenestene og gi tilbakemeldinger. Brukerundersøkelser intensiveres.
- Kommunene Stjørdal, Meråker, Selbu og Tydal som er sammen om et bredt samarbeid innen helse-, pleie- og omsorgstjenestene har de beste forutsetningene for å slå seg sammen.

Økonomiske forhold

Eiendomsskatt - Dagens situasjon

- Eiendomsskatten på «verker og bruk» gir store inntekter til kommunene Meråker, Tydal og Selbu. **Ca. 55 mill** kr med en skattesats på 7 promille.
 - Malvik har også inntekter på ca. 2 mill kr på «verker og bruk» med en skattesats på 4 promille.*
 - Malvik og Frosta har inntekter på eiendomsskatt på «bolig/fritid/næring» på tilsammen ca. 17 mill kr.*
- Totalt gir eiendomsskatten inntekter til kommunene i VR i dag på **ca. 74 mill kr.**
- Beregninger gjort av Stjørdal kommune gir et inntektpotensial på ca. 16 mill kr på «verker og bruk» og 34 mill kr på «bolig/fritid/næring. Skattesats 2 promille.

Økonomiske konsekvenser - inntektpotensial

- *Eksempel 1. Eiendomsskatt på bare «verker og bruk» med skattesats på 2 promille.*

Ved å beholde eiendomsskatt på bare «verker og bruk» med en skattesats på 2 promille i en Værnes kommune(6), vil inntektstapet i forhold til i dag bli på ca. 40 mill kr.

Flere eksempel

Eksempel 2 a. Skattesats på 7 promille bare på «verker og bruk».

*Meråker, Tydal og Selbu, som i dag, med ca 55 mill kr og fra Stjørdal ca 56 mill kr, Frosta ca 3,5 mill kr og Malvik ca 3,5 mill kr. Total inntekt på «verker og bruk»: ca **118 mill kr.***

Malvik vil tape ca 13,3 mill kr og Frosta ca 3,7 mill kr på annen eiendom. Sum: 17 mill kr.

Total inntekt «verker og bruk»: **ca 101 millioner kr.**

Ved å beholde eiendomsskatt på «verker og bruk» med skattesats på 7 promille er det et inntekspotensial i forhold til i dag (101 – 55) på ca 46 millioner kr!

Konsesjonskraft

- For å få et anslag på hva konsesjonskrafta kan gi av inntekter i en Værnes kommune, settes kraftprisen til 10 øre/KWh. Dette vil gi; Tydal 3 mill kr, Meråker 4,6 mill kr, Selbu 3,6 mill kr. I tillegg gir krafta som tidligere har gått til STFK, 8 mill kr. Til sammen gir dette ca. **19,2 mill kr.**
- Spørsmålet er da hvordan disse inntektene skal disponeres i den nye kommunen? Kommunene Meråker, Tydal og Selbu er opptatt av at inntektene fra konsesjonskrafta skal komme «sine innbyggere» til gode ettersom verdiskapingen skjer i deres geografiske områder. Dette blir et forhandlingstema og må være klargjort ved inngåelse av en intensjonsavtale.

Inndelingstilskudd

- For å legge til rette for sammenslåingsprosesser har Stortinget vedtatt at kommuner som slår seg sammen skal få et inndelingstilskudd, dvs. at man får beholde basistilskuddet som om man var 6 kommuner fullt ut i 15 år. Deretter trappes tilskuddet ned med 20 % de neste fem årene.
- Samlet inndelingstilskudd for de 6 kommunene vil være ca 1300 millioner kr over 20 år. (ca 12,4 mill. kr pr år, pr kommune i 15 år, deretter nedtrapping over 5 år).
Driftseffektivisering, som følge av sammenslåing kan hentes ut som gevinst og finansiere ønskede prosjekter.

Engangstilskudd kommunereform - Reformstøtte

Reformstøtten på **70- 80 millioner kroner** skal dekke de direkte kostnadene som kommunene måtte ha i forbindelse med sammenslåingsprosessen. VR-kommunene har allerede etablert en felles IKT-plattform og felles tjeneste- og administrative senter og annen kostnadskrevenende tiltak.

Det er et mål å avsette over 50% av reformstøtten til næringsfond. (Forslag)

Reformstøtten utløses når vedtak om sammenslåing fattes i Stortinget.

Demokrati og politisk styring

- For å utvikle gode lokalsamfunn er det viktig med god samhandling mellom kommune og lokalsamfunn; både næringsliv og frivillige organisasjoner.
- Det må velges arbeidsmåter som fremmer engasjement og samhandling.
- For å sikre innflytelse fra tettstedene kan det være aktuelt å etablere lokalutvalg eller grendeutvalg som kan fungerer som paraplyorganisasjoner for frivillige lag og organisasjoner i området.
- Etablering av nærdemokratiske ordninger må vies stor oppmerksomhet for nettopp å oppnå lokal innflytelse og identitet, men vel så viktig for at kommunen skal kunne bruke lokalkunnskap i beslutningsprosessene.
- Lokalmedias rolle og nedslagsområde.

Sammendrag

Videreføre/-utvikle samarbeidet i VR ?

- Videre samarbeidsform og innflytelse for de kommunene som blir stående utenfor Værnes kommune må avklares!
- Utredningens punkt 3.2.

Sammenslåing?

Samarbeidet i Værnesregionen er organisert og utviklet slik at kommunene Meråker, Tydal, Selbu og Stjørdal har de beste forutsetningene for å kunne slå seg sammen!

Sammendrag

Aktuelle områder for felles mål og intensjoner

14.2.1 Økonomiske forhold, vekst og tettstedsutvikling

- Sikre bærekraftig i hele regionen. Mål og strategier må utformes.
- Eiendomsskattespørsmålet. Bli enige om hva som skal gjelde i den nye kommunen.
- Hvordan skal konsesjonskrafta fra kommunene Meråker, Tydal og Selbu forvaltes?
- Prosjektgruppe for å se på alle sidene av kommuneøkonomien. Forvaltning av eierskap. F eks. SEV og NTE.
- Inntektssystemet!?
- Hvordan skal Reformtilskuddet på tilsammen 70-80 mill kr utnyttes/fordeles?

14.2.2 Desentraliserte og gode tjenester.

- Nærhet og kvalitet i tjenestene. Desentralisert som i dag. Ingen nedleggelse.
- Utviklingen av tjenestene. Opprette brukergrupper, brukerundersøkelser.

14.2.3 Næringsutvikling

- Synliggjøre satsningsområder i de tidligere kommuneområdene og for tettstedet Stjørdal.
- Etablere et felles næringsapparat.

14.2.4 Frivilligheten, kultur/idrett

- Legge vekt på lokaldemokratiske ordninger –styringsmodeller.
- Kulturbasert næringsutvikling. Synliggjøre satsningsområder. Større idrettsarrangement?

14.2.5 Service, kommunikasjon og beredskap

- Etablere en enhet for «informasjon, kommunikasjon og beredskap».
- Videreføre «Servicetorg», utrede oppgaver og innhold.

14.2.6 Lokalisering og arbeidsplasser

- Drøfte hvilke funksjoner/enheter som kan lokaliseres til nærmiljøene for å gi arbeidsplasser i distriktene. Ledelse, stabs-/støttefunksjoner mm, Adm tjenester, Forvaltningsoppgaver (PLM-rapporten). Teknisk drift utredes.

- **14.2.7 Demokrati og samhandling**

- Etablere lokalutvalg, tettstedsutvalg, paraplyorganisasjon for frivillige lag og organisasjoner. Delegering av myndighet.
- Det må avklares tidlig, hvordan den politiske organisering og sammensetning skal være i en overgangsperiode.
- Utfordre lokalmedia til å dekke hele kommunen.

- **14.2.8 Tilrettelegging for/gjennomføring av en sammenslåing**

- Etablere en «Prosjektorganisasjon» med utgangspunkt i dagens ledelses-/styringsstruktur i VR og bygge på verdier som tillit, åpenhet og raushet.
- Bygge videre på de etablerte samarbeidsordningene for tjenesteproduksjonen og for de administrative områdene.

- **14.2.9 Krav til den nye kommunen.**

- Sikre at de positive erfaringene fra samarbeidet blir videreført. Innbyggerne i den nye kommunen skal oppleve helhetlige og tverrfaglige tjenestetilbud, utført på en forsvarlig og profesjonell måte.

**Intensjonsavtale for etablering av
Værnes kommune
for
kommunene Tydal, Selbu, Meråker, Frosta, Malvik og
Stjørdal**

Intensjonsavtalen bygger på «Grunnlagsdokumentet for en intensjonsavtale for etablering av VÆRNES kommune, 24. februar 2016»

Lykke til

med

Meråker?

viktige valg for Meråker!

Karsten Reitan, Værnesregionen.